

SZEGEDI NAPLÓ.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP.

HIRDETESEKET
és nyiltéri közleményeket a
kiadóhivatal mérsékelt árjegy
zék szerint számít.

SZERKESZTŐI IRODA:
iskola-utca, Dáni-ház 18. sz.

Bérmertlen levelek csak
ismert kéztől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR
szétküldéssel helyben
vagy vidékre:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Félévre 7 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

KIADÓHIVATAL:
iskola-utca, Dáni-ház, 18. sz.

Szeged a statisztikában.

Szeged, aug. 25.

Nagy tanuságok rejlenek a statisztikában minden téren, de különösen azon részében, mely az „emberanyag”-ról ad számot, a népesedési mozgalom táblázataiban. A pénz-deficizet még csak kiheverheti egy nemzet valamiképen, de ha egyszer beüt a deficizet a népesedés számában, azt behozni nem lehet és veszendőnek indul az a nép, melynek emberanyaga egészséges arányokban nem szaporodik.

Most jelent meg a statisztika Magyarország 1885 évi népesedési mozgalmáról és abból örömmel olvashatja mindenki, hogy ez az esztendő nem végződött ránk nézve ember-deficizettel, ha mindjárt a népesség emelkedése nem üti is meg a vérmesebb várakozásokat. Az ország egész 1885 évi születési többlete 1:31százalékos, ami megfelel 314460 léleknek. Ennyivel lettünk többen egy év alatt magyarok, természetesen ha magyaroknak vesszük a nemzetiségeket és a horvátokat is, akik közt sok ezren szívják be már az anyatejjel együtt a magyarok gyűlöletét.

Hanem ha így egészben meg lehetünk is elégedve némileg a népesedési mozgalom mérlegével, annál elszomorítóbb adatokra bukkanunk a részletek között.

Ott van mindjárt a házassági statisztikában az az elszomorító tény, hogy a kötött házasságok száma 1885-ben 142,367, míg 1884-ben 144,416, 1883-ban pedig 145,004 volt. Apadt tehát a házasságkötések száma 1883-hoz képest 2637-tel, 1884-hez képest 2049-czel, ami sajnos jele annak, hogy a családalapításra való hajlandóság és képes-

ség emelkedés helyett hanyatlik és sajnos jele annak is, hogy a vadházaságok erkölcselensége mind erősebben pusztít a magyar társadalomban.

E részben sokkal egészségesebb viszonyok uralkodnak Fiumében és Horvátországban, ami elég szegyenletes reánk. Míg tudniillik Magyarországon 101 lélekre esett 1885-ben egy-egy házasság, addig Fiumében 76, Horvátországban 88 lélekre esett egy házasság, ami majdnem egy ötöddel kedvezőbb arány a magyarországinál.

A születéseknek különben elég kedvező, mert országos átlag szerint minden 22 lélekre egy-egy születést mutató statisztikájában szintén van egy mélyen elszomorító adat, mely természetes okozati összefüggésben áll a vadházaságokkal és azoknak erkölcspusztító hatásával. A törvényes szülöttek 677,967-et tevő számmal szemben áll 69,143 törvénytelen szülött, ami közel tizenkét száztólinak felel meg. Országos átlagnak a törvénytelen születések ily aránya nagyon szegyenletes, és ha a vadházaságok ellen erélyes intézkedéseket nem teszünk, ez az arány még csak emelkedni fog, amíg talán el nem éri a magyar főváros arcpírító mértékét, ahol tudvalevőleg minden negyedik gyermek törvénytelen.

És végül a halálozások statisztikájában most is borzadalmisan kidomborodik az a megdöbbentő adat, hogy a halálozásokból 5242% vagyis felénél több az öt éven alóli gyermekekre esik, amiben természetesen nagyszámot tesz a gyermek-gyilklás, mely a legkülönfélébb alakba fo-

lyik nálunk a hatóságok elnézése mellett, anélkül, hogy törődnek vele valaki.

Aztán nem tanuság nélkül való az a tény sem, hogy míg nálunk a halálozási átlag 1000 lélekre 33, addig a mi pénzünkön adminisztrált Horvátországban az átlag csak 30 vagyis 3%-kal kedvezőbb.

Ami már most az általános statisztikának Szegedre vonatkozó adatait illeti, azokról jobb nem beszélni. Ahol a statisztikai adatok kedvező arányszámait ki lehet emelni egyes megyékre vagy városokra nézve, ott Szeged nem szerepel. Sem a házassági adatoknál, sem a születéseknél, sem a halálozásoknál. Szeged mind e rovatokban vagy az országos átlag színvonalán áll, vagy még annál is lejjebb. Mert míg például a születési átlagot messze haladják a szomszéd városok: Szabadka és H.-M.-Vásárhely, sőt erősen haladja egész Csongrád-megye, addig Szeged el sem éri az országos átlagot.

Ellenben haladja az országos átlagot a szegedi halálozási arány. Ebben már kiváltképp a mi nem egészen egy évtized előtt rekonstruált városunkkal, melynek hygienikus szempontok szerinti berendezésével olyan nagyra volt annak idején a királyi biztosság.

Érdem se lett volna, ha komoly alapja lenne ennek a dicsekvésnek, mert hiszen egy teljesen újraépülő városban könnyű volt megteremteni a legkedvezőbb közegészségi viszonyok minden feltételét. Könnyű volt, de elmulasztották. Czfiraságot csináltak Szegeden bőséggel, de nem építettek például köztávóhidat, nem gondoskodtak járvány-kórházról, a hullaházakat csak tavaly birtuk fölépíttetni, a közárnyék-

székeket most se bírjuk, mert — éppen tegnap mondotta ki a tanács — azokhoz víz is kell. És vizünk nincs, habár itt lakunk közvetlenül a Tisza partján. A királyi biztosság építtetett csatornákat, melyek elegendő vízfolyás nélkül megölnek a miazmáikkal, hanem azért a providenciális városépítés nem oldotta meg a vízvezeték kérdését és még ma is vergődünk vele, ugyszólva remény nélkül.

Ime, ez az oka, hogy az Alföld fényes fővárosa a statisztikában ott kullog — hátul.

Kossuth Lajos névnapja. A testvéregyetemnek ifjusága, mint minden évben, úgy az idén is első volt azok között, akik Kossuth Lajos névnapjuk megünneplésére sorakoztak. Este 8 órakor mintegy 150-en jelentek meg a budapesti Malonay-féle magyar utcai vendéglő nagytermében, ahol a föllállított hosszú asztalok csakhamar megteltek. A Kossuthnóta eléneklésével kezdődött az ünnepély, s aztán föltálták a vacsorát, melynek első fogása után Csomasz Béla joghallgató állott fel s lelkes beszédben dicsőítette Kossuthot, mint a hazaszeretet mintaképét. Zajos éljenzés követte szavait, mire Szilágyi Arthur joghallgató emelt poharat a magyar ifjuságra, mint Kossuth Lajos eszméinek örökösére. Réthy Dezső hírlapíró e hazafias alkalmat felhasználta, hogy az ifjuságot a magyar közművelődés pártolására szólítsa föl s indítványára csakhamar 4 frt 86 krajczár gyűlt össze az erdélyi magyar közművelődési egyesület javára.

Ezután Hódy Lajos, Rudnyánszky Gyula, Szomjas Lajos emeltek poharat, éltetve a hazát, a haza nagyjait és a turini remetét. Az ifjuság, mely még a késő éjjeli órákban is együtt volt, a leglelkesebb hangulatban következő sürgönyt küldte Turinba:

„Kossuth Lajos kormányzó urnak
Turin.

Lajos napján nem feledkeznek meg rólad s szívükből üdvözölnek eszméid harcosai

az egyetemi ifjuság.”

TÁRCZA.

Kisasszony feleség.

Angol regény. 49. Folyt.

Fordítja: Körös József.

Sötét haju és szemű, szép férfi volt, — amint mondtam, e fiatal hölgy élő hasonmása — de egészen kedvetlen volt sorsának ilyen fordulata által. A rövid idő alatt igen jó barátok lettünk és midőn Nev-Orleansba értünk, el voltunk határozva, hogy közösen kisértjük meg szerencsénket. Őt azon keserű csalódás érte, hogy barátai mitsem törődtek vele; szerencsétlenségbe jutott, hát mellőzték. Nem jutott semmi keresethez s így végre Brazíliába mentünk, ahol egy ezüstbányában találtunk foglalkozást. Azután egy évig nyugodtan dolgoztunk és minthogy ő ismeretek dolgában messze tulszárnyalt bennünket, nemsokára föfelügyelővé és keze-lővé neveztetett ki.

Meglehetősen szép fizetését aggodalmasan tartogatta össze, és egykor egy férfinak, ki Európába utazott, levelet és eléggé tekintélyes összeget adott át; de megtudtam, hogy ez az ember a pénz sohasem adta át, hanem magának tartotta meg. Általában vadak és lelkiismeretlenek voltak ezek a bányamunkások és mindjárt tört és revolvert használtak védelmi eszközül. Darwallnak ily körülmények között persze nehéz helyzete volt mint föfelügyelőnek, és ép oly szigorú,

mint vakmerő volt, ha veszekedés történt. Gyakran intettem őt, hogy ne elgyedjék személyesen a veszekedők közé, és fájdalom, igazam volt. Egy napon, midőn ismét azon igyekezett, hogy két eszékedőt egymástól eltávolítson, törvényt kapott oldalába és néhány nap múlva meghalt.

— Mikor történt ez? kérem az ügyvéd.

— Vagy tizenhét év.
— Igen és egy júniusi este halt meg kilencz órakor, egészíté ki Mrs. Meadows.

— Ugy van; de honnan tudja ön ezt?

— A kép jelentette; mindig lecsik a falról, ha valaki a családban meghal. Azon estén véletlenül a kastélyban voltam, hol némi dolgom volt, midőn nagy robajt hallottam, mintha az étteremben ágyut sütöttek volna el; mi — Jn és én — oda futottunk és láttuk, hogy a kép leesett a falról és a földön kütd. És én emlékezem, hogy férjem azt mondta rá: „Ez bizonyosan Mr. Godfreynek”, és felírta a napot és órát egy könyvbe, mely otthon van. Ime, ebből tudod Godfrey ur mikor halt meg. A kép sasem hazudott.

— Igen, az igaz; június hában halt meg este kilencz óra felé, épen midőn a hold feljött a hegyek mögül — gyon föl emlékezem. Kezemet erősen meztörítva halt meg. Egy pénztárczát vitt réám és kért hogy írjak halála utaxét levelet, amit meg is tettem. Miután ve-

mettük őt, irtam atyjának, az öreg Mr. Darwallnak, közölve vele, hogy fia meghalt és hogy hol találhatja fel unokáját. Meglehetősen hosszú idő múlva visszajött levellem s rája ez volt írva: „Czimzett meghalt.” Irtam meg a daneföldi lelkésznek de, innen sem kaptam választ, azután abba hagytam a dolgot. A tárcza nem tartalmazott pénzt, csak néhány levelet, iratot és egy hajfűrtöt. Sok küzdelen kellett átvégődnöm, hogy magamat fenttarthassam és nem sokat törődtem Darwall ügyeivel, míg néhány hó előtt több lapban egyidejűleg a következő hirdetés jelent meg: „Kerestetik oly személy, ki az Angliából való Godfrey Darwall haláláról felvilágosítást képes adni. Azt hiszik, hogy Darwall husz év előtt hagyta el Angliát. Hiteles bizonyítékokért tekintélyes jutalom adatik. Forduljanak az illetők stb. . . .” Ez komolyan érdekelt engem nemde? E hirdetményt három lapban láttam ugyanazon napon New-York-ban és azonnal az ügyvédhez fordultam, kit a lap megnevezett. Hosszasan beszéltem vele. Megmutattam neki a papirokat, melyeket Darwall-tól kaptam és ő azon hitének adott kifejezést, hogy kifizetné a fáradságot, ha Európába hoznám azokat és esküt tennék arra, hogy jelen voltam Godfrey Darwall halálánál. Adta a címet, hogy kihez menjek Angliába való megérkeztem után és most itt vagyok a tárczával és az iratokkal! És Marynak nyujtva át ezeket, bevégezte beszédét.

— Tehát ön valóban azt hiszi, hogy

ő Godfrey Darwall leánya és a kastély örökösője? kiáltá Mrs. Meadows. Oh, jó istenem! jó istenem!

— A legcsekélyebb kétség sincs többé, felelte az ügyvéd. Ön, asszonyom, megesküdhetik reá, hogy ő az a gyermek, melyet férje a növényházban talált és önnek haza hozott, nemde?

— Igen, erre megesküdhetem.

— Mr. Logg meg fog esküdni a Godfrey Darwallra vonatkozó adatokra. A gyűrű, melyet nála találtak, régi családi ereklye és ezen tárczában meg van születésnek egybekelési levele és az ő születési bizonyítványa. Azt hiszem, a dolog egészen világos, de időre lesz szükség, hogy mindent törvényesen megállapítsunk és rendbe szedjük, és egy kis ellentállásra kell készülnünk a mostani Darwallok részéről.

— Az én véleményem szerint az nem is Darwall, hanem egy csaló, mondá Humpy.

— Mégse kellene önnek ily elhamarkodott állítást kockáztatnia, uram, kiáltá az ügyvéd, elővigyázatra intve. Ha ilyen megjegyzést hallana, még becsületsértési keresetet indíthatna ön ellen. Természetesen Godfrey Darwall leánya kap meg mindent, minthogy ő egyenes ágon az örököső. A kastély mostani urának egyetlen fillerre sincs igénye és mihelyt rendbehozuk az ügyet, ismét visszatérhet Ausztráliába!

(Folyt. köv.)

Kossuth Lajos névnapja alkalmából a pesti régi polgári lövőházban most is lélekemelő ünnepély folyt le, melyen meglehetősen szép számú közönség jelent meg.

Az ünnepélyt a budapesti polgári dalkör nyitotta meg a Szózáttal.

Azután R. Eötvös Károly országgyűlési képviselő tartott ünnepi beszédet, hangsúlyozva, hogy Kossuth Lajos ép úgy lesz örökké népszerű, amint hogy II. Rákóczy Ferencz is az. És mikor Eötvös beszédét Kossuth életével végezte be, a közönség szünni nem akaró éljenzésbe tört ki.

E hatásos beszéd után Babos Károly elszavalta Babrót Lajosnak Kossuth nőt a című költeményét.

A 48-as honvédek több helyütt ünnepelték meg Kossuth Lajos névnapját. Így a stáció-utcai Wohlfart-féle vendéglőben s az ó-budai Fahrner-féle vendéglő helyiségeiben. Mindkettő megtelt a honvédekön kívül szép számú polgársággal.

Az agg honvéd bajtársak elmondták egymásnak visszaemlékezéseiket a hősi csatákra, a nagy napokra, s megindulva emelték poharukat a szabadságharcz nagy-névi bajnokára, Kossuth Lajosra.

Bulgária. Konstantinápoly, aug. 24. A Reuter-ügynökség szerint a porta táviratot intézett Koburg herceghez, melyben rosszalja, hogy Bulgáriába ment, mielőtt a porta megválasztását szentesítette és a hatalmak azt jóváhagyták volna.

Szófia, aug. 24. Stambulov holnap érkezik vissza s akkor megalakul az új kabinet. Hir szerint Toncev lesz a miniszterelnök és belügyminiszter, Petrov a hadügyminiszter, dr. Stanszky a külügyminiszter és Kalcev a pénzügyminiszter.

Konstantinápoly, aug. 24. Az orosz kormány ismételtén sürgető lépéseket tett a portánál, hogy öt Artin effendinek haladéktalanul Szófiába való küldésére rábírja. A porta e kívánság iránt már eleve kevés hajlandóságot mutatott s az utóbbi napokban Kiamil pasa nagyvezér határozottan kijelentette az orosz képviselőnek, hogy a porta — tudatával lévén annak, hogy egy biztosnak Bulgáriába való küldése komoly következményekkel járhatna — sehogysem hajlandó e lépést megtenni.

Bécs, aug. 24. A porta tekintettel az aggályos következményekre, határozottan visszautasította Oroszországnak határozott kívánságát, hogy Artin effendit haladéktalanul küldje Szófiába.

Várna, aug. 24. A tárgyalások a kabinetek közt Bulgáriát illetőleg megkezdődtek. Oroszország javaslata, hogy Ehrenroth tábornok ideiglenes regenssé neveztesse ki az esetben, ha Koburg herceg a porta felszólítására Bulgáriát elhagyná s ha a tábornok mellé Artin effendi Dadian adatnék török biztosul, hivatalos körökben ballon d'essai-nek tekintetik, minthogy Ehrenroth hadsereg nélkül ugyanazt a szerepet játszáná, mint azelőtt Kaulbars. Ennek dacára is ily alapon álló orosz-török megegyezést pártol Németország és Franciaország. Ellenben Anglia, Ausztria-Magyarország és Olaszország azt az álláspontot foglalják el, hogy Koburg herceg megválasztása, mint a bolgár nemzet akaratának kifejezése, törvényes, trónralépése pedig a hatalmak beleegyezése nélkül törvénytelen. Ezeket fontolóra véve, az említett három nagyhatalom a portának nagy tartózkodást ajánl. A szultán maga is ez alapon áll, minthogy Törökország, mint szuverén állam, nem fogadhat el egy orosz regenszt, ki mellé török biztos van kirendelve.

A közigazgatási bizottságból.

— Az augusztusi ülés. —

A közigazgatási bizottság ma délután tartotta meg Pálffy Ferencz polgármester elnöklete alatt augusztus havi rendes ülését.

A közigazgatási havi szakjelentéseken kívül az adófelügyelő adott most is legtöbb dolgot a bizottságnak.

Az adófelügyelőnek panasza van a városi adóhivatal ellen, melyben augusztus 11-én vizsgálatot tartott. A pénztár rendben volt, hanem a kezelési munka körül annál nagyobb rendtelenségre bukkant. Ezek a főbb panaszai:

Az adóhivatal a m. évi adókönyvek lezárását mindeddig munkába nem vette, ami hátrányára van a kezelésnek. A másutt lakó adókötelesek hátralékai-

nak kimutatása behajtás végett ez illető hatóságoknak még el nem küldetett. A kereskedelmi és iparkamarai illetékek a f. évi főkönyvbe még előírva nincsenek. Az adóintések a tanyai hátralékosoknak nem a pénzügyminiszteri utasítás szerint kézbesítettek. Az adóhivatal nem elég erélyes az adótartozások behajtása körül, a f. évben foganatosított zálogolások után lefoglalt ingóságokra az árverések mind-egyedíig meg nem indítottak...

S többféle panasza van az adófelügyelőnek.

Az adóhivatali mulasztások okára is rámutat az adófelügyelő. Csak 10 végrehajtó van a bel- és külterületen. Két adótiszt állás betöltetlen, stb.

Az adószámoló bizottság működésével sincs az adófelügyelő megelégedve. Ez év elejétől 12,000 tételből összesen csak 2397 tételt tárgyalt le. Ha ilyen lassan folytatja a bizottság a tárgyalást — panaszodik az adófelügyelő — akkor a f. év végéig sem fogja teendőit elvégezni. Ebben aztán igazsága van. Azok az urak nagyon kényelmesen csinálják a dolgot.

A közigazgatási bizottság az adófelügyelő panaszait tudomásul vette s a kérelméhez képest fölhívja a városi tanácsot, hogy a panaszolt állapotok megszüntetése iránt 15 nap alatt intézkedést tegyen.

Az adó.

Vadász József kir. adófelügyelő az adóügy július havi állapotáról a következőket jelenti:

Egyenes adókban az összes tartozás 811,328 frt 25 kr-ra rugott. Erre befolyt f. évi január 1-től június végéig 136,203 frt 36 kr., július hónapban 14,127 frt 26 kr., hátralékban maradt 585,190 frt 72 kr.

A folyó évben 9172 frt 14 kr-rel kevesebb egyenes adó folyt be, mint a múlt évi július hónapban.

Hadmertességi díjban az összes tartozás 34,428 frt 64 kr-t tett ki. Erre befolyt július hónapban 4113 frt 44 kr., hátralékban maradt 30,315 frt 20 kr.

Bélyeg és jogilletékekben 5465 frt 09 kr folyt be, 142 frttal több, mint a múlt év július havában.

Az államkölsön.

Allamkölsönben a múlt év végével hátralékban maradt 343,493 frt 29 kr. A f. évi július hó végéig fizetendővé vált 219,409 frt 51 kr.

Összes hátralék volt tehát 562,902 frt 80 es 1/2 kr.

Erre befolyt június hó végéig 237,462 frt 90 1/2 kr., július hónap végéig pedig 242,567 frt 89 kr.

Hátralékban maradt 320,334 frt 91 kr.

A jelen évben 6,153 frttal kevesebb államkölsön lett törlesztve, mint a múlt évi júliusban.

A tartalékalap 357,600 frtot tesz ki.

A sövényház a s z e g e d i á r m. társulat érdekeljei ártéri költségek fejében a múlt hó végéig 36,952 frt. 30 kr-rel maradtak hátralékban.

Közegészségügy.

Dr. Kovacs József főorvos a július havi közegészségügyi állapotról a következő jelentést mutatja be:

A közegészségügyi állapot júliusban igen kedvező volt, hevenyfertőző betegségek járványosan nem uralkodtak, leggyakoribbak voltak az emésztésszervi bántalmak, főleg a gyermekekénél.

Nevezetesebb halálokok voltak: agymáz 1 (múlt hónapban 2), kanyaró 3 (m. hó 7), vörheny 1, hmlő 3 (m. hó 1), tüdővész 28 (m. hó 25), tüdőbő 7 (m. hó 6), gyomor- és bélhurut 38 (m. hó 10), görcsők 10 (m. hó 14), gyermek-aszály 15 (m. hó 20), veszületett gyengeség 19 (m. hó 15), vegegyengülés 6 (m. hó 7), erőszakos haláletet 3 (m. hó 2).

A városi kórházban 107 beteg vétetett fel, a múlt hónapból maradtakkal együtt gyógykezelés alatt volt összesen 300, meggyógyult 112, javult 19, gyógytalan 1, meghalt 14, visszamaradt 164.

A népesedési mozgalom adatait [már korábban közöltük.

A gyermek-halandóságról fölemlíti a jelentés, hogy a múlt hónapban 14 hét éven alóli gyermek halt el gyógykezelés nélkül. A kerületi orvosok 16 csecsemőre és 16 dajkaságba adott gyermekre gyakoroltak felügyeletet.

Közlekedésügy.

Csaby Andor kir. főmérnök, a csongrádmezei államépítészeti hivatal főnöke bemutatta a magyar államvasutak által épített dorosmai átjáró terhelhetési próbájáról fölvetett jegyzőkönyvet, amely a közig. bizottság által kiküldött tagok s a városi hatóság képviselői és a szakközvegek jelenlétében múlt hó 28-án folyt le.

A bizottság tudomásul vette, hogy az átjáró jól kiállta a terhelhetési próbát. Bejelentette továbbá a főmérnök, hogy a szeged-temesvár-szászsebesi országot fedezésére szállítandó kavics átvételét a közmunka miniszter elrendelte. Az átvételnél a közigazgatási bizottság is képviselve lesz s erre a bizottság Kovacs Albertet küldte ki.

Sötét pontok.

Tanügyi czikkek.

II.

Vajjon szükséges volt-e ezen remniscenciák fölélesztése? Ugy hiszem igen, mert szaktársaim egyenémelyike előtt idegenszerűnek fog tetszeni már a czim is, melyet fejtegetéseimnek választottam. Mintha hallanám a fölháborodás moraját, mely megütközéssel visszautasítja a homály föltételezését, és egy oly tudománytól, mely hála istennek, már nem gyermeksaruit hordja, hanem a tapasztalat és az elmélet kincseivel meggyarapodva nagyra nőtt, és valóságos tudományyá emelkedett.

Hogy lehet problematikus czimet kölcsönözni egy ösmeretnek, melynek fejlesztésére csaknem minden kornak szellem-óriásai és nemcsak a czéhbéli emberek, idejüket és fáradságukat szentelték? Hát így Basedow, Lampe, Rochov, Pestalozzi, Diesterwég stb nem voltak képesek minden homályt szétoszlatni? Egy ösmeret, melynek szolgálatába bölcészek és gyakorlati szakírtiak léptek, mindannyian azon komoly és nemes törekvéssel, hogy tisztán és szabatosan jelöljék az utat-módot, melyen haladni kell, hordhatja-e magán sz ingatog jelleget.

Mindezen ellenvetéseket respektálom, sőt mi több, én a magam részéről nem is tarom egészen helyesnek, ha a tanító, vagy mondjuk: a paedagogia befolyásoltatja magát bármiféle spekulatív rendszer által. Hisz mindannyian tudjuk, hogy a bölcsezt rendszeren a tapasztalat után sántikál és azt, amit az egészséges empirismus helyesnek talál, utólag láttamozza és rányujja a törvényesség és szükségesség bélyegét. Mikor Pestalozzi a hármast alapvetőre, alak, szám és szó (Arias) visszavezette, nem egy bölcész zárandókolt Fertonebe és azt, amit neki paedagogiai ézéke és tapintata sugalt, később szépen atudományos rendszer keretébe foglalták.

É még se vettem könyelműen oda a söte jelzőt. Kezdjük csak a paedagogia legkifutottabb részével, azon részével, mely ösmeretek közlését jelöli föladatául, didaktikával. Csekély dolog-e az, kérde, milyen anyagot nyújtunk a gyermekek ösmereteik köre fejlesztésére. Nem-e egyelőrtünk mindnyian abban, hogy tárgyak kiszemelésében tekintettel legünk arra, mikép a megválasztott anyag a képzeletet megragadja, érteke legyen tartós, nemcsak az osztályévtől, ó az egész alaptanítás éveit is túlélő, előcs- és értelemképző, egységes és egytetű. Ezen öt követelmény nem a jeiz szótarából véletlenül kikapott halmazagy a pillanat röpké sugalmazásasá. Ezek mind sarkalatos alapelvei a didaktának. Megvilágításukra pedig szövötket szolgáltat a lélektan.

Ailem ama parancsa, hogy a készségeisenyújtott szivesseggel vissza ne ejjünk,va int, mikép e b. lapok terét, (melyea nevelés ügye mellett a közügy más ápt is fölkarolják) mértéken tul igénybne vegyem. Hosszas és részletes paedagiamai vagy pszichologiai taglalgatasa bocsátkozhatom. De hát remélemhogy kevés szóval is sikerüni fog,agamat megértetni. Hogy mikép kellíteni a paedagogia ama parancsai, hogy lélek összes erőit összhangzasban kelépezni és fejleszteni — ez ide nem

tartozhatik. — De hogy a gyermek első éveiben az értelemhez és az akarathoz csak az érzelmek kapuján át juthatunk, hogy csak a szíven át vezet az ut az észhez és nem fordítva, az, ugy hiszem dönthetlen igazság.

Ujdonságok.

— Augusztus 25 —

A jövő évi költségvetés a tanács előtt. A tanács ma délelőtt folytatta és befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását. A kiadási tételeknél több változtatást tett. Ezek a következők: Egy a hal-téren föllállítandó svájci stülű hal-vám-házra felvett 448 frtot. A térképtárnoki állást megszüntetni javasolja és a térképtárnoki, valamint a régi telekkönyv kezelésével Lázár János utibiztoszt javasolja megbízatni 300 forint évi pótfizetéssel. — Ezenkívül két külterületi adóntő-állás megszüntetését javasolja a tanács, mivel a tanyai szervezet értelmében a külterületi adóintézeteket a tanyai kapitányok és esküdtek teljesítik. A pénzügyi bizottságban hosszabb vitát keltett azon több száz frtra rugó kiadás, mit a város a széképület világitására szokott fordítani. A tanács szintén soknak találta ezt az összeget s a számvevői előirányzatnál 500 frtnál kevesebbet veit fel. Ez a megtakarítás ugy lesz elérhető, hogy az épület souterainjében nem lesz gázvilágítás. Még egy változtatást tett a tanács a költségvetésen, amennyiben a segélyezések tételénél az Oltványi-féle apáca-iskola segélyezésére 480 frtot vett fel.

A népiskolai felügyelői állás betöltése ügyében holnap délután szűkebb körű értekezlet fog tartatni a széképületben Szabados J. h. polgármester elnöklete alatt. A szűkebb körű értekezlet aztán a jövő héten egy nagyobb értekezlet fogja követni, amely meghozza az iskolaszék elé terjesztendő határozatot. S ennek értelmében fogja az iskolaszék a népiskolai felügyelői állás betöltése ügyében javaslatát megtenni a törvényhatósághoz.

Hangverseny Tamássy javára. A beteg művész, a népszínműhősök pótolhatatlan megteremtője, Tamássy József javára Szegeden is lesz egy hangverseny. Egri Kálmán, a szegedi színtársulat jeles tagja, ki Szegeden lakik, rendezi a hangversenyt a művész pályatárs iránt való szeretetből. Becsületes dolgot mivel. A hangverseny igen érdekes és élvezetes lesz. A műsört most állítják össze. Részt vesznek a hangverseny előadásában: Egri Kálmán, a Dombai-pár, Árvai Sarolta és Pósa Lajos alkalmi költeményt fog irni. A Dombay-pár Molnár György egy új „Csitt” című egyfölvonásos vígjátékát fogja előadni. A hangverseny idejét a napokban tűzik ki, de az már el van határozva, hogy a Tisza-szálló nagytermében fog megtartatni.

Az idei építkezések. Az építkezési bizottsághoz a lefolyt héten több kisebb építkezés ügyében adatott be kérvény. Ezek a következők: Nemesovics György műhely építésére (az apáca-utczában), Zsóter Ferencz tetőjavításra (az oroszlan-utczában) Leffter Mihályné tetőjavításra (a Gizella téren), Ilia István műhelyépítésre (a móra-utczában), Ferenczy János leégett tetőzet fölépítésére (az oroszlan-utczában) és Balogh Ferencz boltajtó kijárására (a Kossuth-utczában). Az építkezési bizottság a megjelent helyiszemlék után fogja javaslatba hozni az engedélyek kiadását.

Egy kereskedő-czég bukása. Geigner Lipót helybeli kereskedő ellen, kinek a budapesti-sugaruton volt nagyobb fűszer- és üvegkereskedése, a szegedi törvényszék tegnap este nyitotta meg a csődöt. Csődbiztosnak Huszka Ödön törvényszéki bíró, tömeggondnoknak Nagy Sándor ügyvéd, a „Szegedi Híradó” szerkesztője, helyettes tömeggondnoknak pedig Török Sándor ügyvéd neveztetett ki.

A Vihar és a Tisza Kálmán. Am azt illeti, összeillik ez a két név: Tisza Kálmán elég vihart csinált már a magyar

ember lelkében, meg a követválasztásoknál. Egy ártatlanabb Tisza Kálmánról és Viharosról van szó. A szegedi állami kotrótelep csavargózóseiről, miknek e két nevet adták. Tisza Kálmán és a Vihar erős csavargózók, de eddig nem kerestek semmit, csak a kotrók körül tettek szolgálatot a Tisza hátán. A kormány takarékoskodás mire ki nem terjeszkedik, no lám. A közmunka- és közlekedésiügyi miniszter a Középtisza, továbbá a Maros és Körös alsó szakasza hajóforgalmának emelése végett elrendelte, hogy a Vihar és Tisza Kálmán, akár üres akár terhelt magánjárművek vontatását is teljesítse s erre a szegedi állami kotrók vezetését utasította. Ez pedig már intezkedett a csavargózók a magánhajókkal való szolgálatot már megkezdtek s tudtára adták a hajótulajdonosoknak, hogy a szállítmányok feladása az állami kotrók vezetésénél (Boldogasszony-sugarút 19. sz.) eszközölhető.

— **A szegedi színtársulat** Szentesen játszik s nem valami rózsás dolga van. Aradi úgy tervezi, hogy mielőtt bejönne Szegedre, két héttig H.-M.-Vásárhelyen is szerencsét próbál. A „nyári” színtársulatot most szítálja meg: a gyöngébbeket szelnek ereszt. Szívesen fogadja a közönség azt a hírt, hogy Aradi népszínműéneknek ismét Egri Kálmánt szerződtette. Nála nem kaphat jobbat. A színképezde végzett növendékei közt találta meg az igazgató azt a tehetséges színésznőt, aki Tolnainéért fog kárpótolni. Ez a fiatal drámai színésznő Lázár Margit. A komikusokat, mint halljuk, elég jól összeválogatta Aradi. Szerződtette Vendreit a kolozsvári színháztól, Szilágyi Bélát a népszínháztól, Boránd Gyulát a budai színtársulattól. (Ez az utóbbi ugy látszik füstbe megy, mert mint a mai pesti lapok írják, Boránd a népszínházhoz szerződött.) A régi nők közül itt lesznek: Kükemey Vilma, Follinuszné, Tökés Emilia, no meg Makrócziné is. A férfiak közül: Pálty György, Sz. Németh. Ujabb tagok: Haraszi Hermia drámai szende, Örléy Flóra operette primadonna és Kiss Mihályné, aki igen gyenge énekesnő s korántsem felel meg a második énekesnői hivatásnak. A társulat nincs még teljesen szervezve, sőt a primadonna kérdés megint zátonyon van Aradinál. Réthy Laura háronfelé is elszereződött s a három város közül melyik kapja meg, az ma még nem tudható. Szentesen ugynevezett gyermek előadással próbált szerencsét Aradi. S mit mondjunk arról az izlésről, hogy erre az előadásra, „A csizmadia mint kísértet”-et vették elő. Persze hogy nem vitték el a gyerekeket kísértetnek nézni.

— **Esküvő.** Bódvay Lajos helybeli gyógyszerész tegnap délelőtt vezette oltárhoz Csörföly Amália kishonort, Csörföly Lajos tót-komlósi jegyző kedves leányát. A násznagy tisztelet Fónagy József szegedi gyógyszerész és Horváth Károly orosházi kir. közjegyző viselte.

— **A nóta.** Az semmi Biró Andrásnak a keresményét elmulatni: ha egyszer jó kedve van, leveit a ptykés mándliját is es odaadja a cigányoknak egy bus nótaért. S a kedvenc nóta: Huzdrá cigány csak azért is, ha mindjárt az ingemért is. S nem tréfázik. Egyszer odaadta egy nótaért a csipkés, bőujjas ingét is. De mikor már mindenét odaadta a nótaért, a cigány nem akart muzsikálni. Csak még egyet, kérte a cigányt. Aztán elment haza. Feltépte a Biró Ágnes tulipános ládáját, kivette belőle a huga selymes csurakját, visszament a korcsmába s odaadta a csurakot azért a nótaért. S a leány sírva ment a kapitányhoz. Biró Andris a cigánnyal kísértette ki magát az utca végeig, aztán ment a kapitány elé, ahol a huga panaszkodott ellene. A leány megpödrötte a bajszát s védekezett: Tekintetes biró ur, a csurakot odaadtam egy nótaért.

— **A hurcolkodó rendőrség.** A belvárosi rendőrség megint hurcolkodik. Körülbelül egy évig a kisköruton lakott a város egyik államkölcsönös házában, most ismét visszaköltözött előbbi tanyájába: Kemény t. kapitány házába.

— **A Stieglitz-milliók örökösei.** A Stieglitz báró milliói még ott vannak valahol Muszkaországban, hanem a boldog örökösök szaporodnak s egyedüli vágyuk, hogy a rubel-milliókat mielőbb bevált-

hassák oszt. magy. milliókra. Az egyedüli boldog örökösként eddig Steiner Károly szegedi gépészlakatos ismerte az irigy világ. Ime, konkurens örökösök bujtak elő az ismeretlenség homályából, akik nem engedik meg, hogy a derék lakatos az összes milliókat csak úgy könnyedén zsebre üsse. A Stieglitz milliókra pályázó újabb örökösök Bácsmegeye Mohol községében élnek a szegénység száraz kenyere. Egy kis levél érkezett onnét a szegedi polgármesterhez s a kék színű papíron olv. Steiner Anna asszony írta a levelet örömtől remegő kézzel, hogy ők is örökösök, ők is részt akarnak a milliókból. Hogyne, írja a szegény özvegy asszony, mikor a szegedi örökös, Steiner Károly édesatyja és az ő elhunyt férjének édesatyja testvérek voltak s Békés Gyuláról származtak el. Férjétől öt gyermeke: három fiu és két leánya maradt. Ezeknek a számára kér a rubel-milliókból s azért fordul a polgármesterhez, hogy óvja meg az ő érdekeit. Mit szól ehhez a Stieglitz milliók reményteljes főörököse Steiner Károly lakatos? Azt hisszük, szívesen megosztaná már azokat a milliókat még egy tucat konkurensal is, csak már a kezébe kerülne azok.

— **Talán erre vette útját.** Egy sikasztót keresnek Aradról s az ottani kapitányság azt hiszi, hogy talán erre vette útját. Az aradi sürgöny azt jelzi, hogy Wendl Alfréd fiatal könyvvezető Pohl Károly ottani lakostól 150 forint sikasztó s a pénzzel ellát. Az aradi rendőrség átkialtja a szegedi kollégájának: Fogd meg! Ha olyan könnyű volna ez a szegedi rendőrségnek. A sikkasztó különben nem valami dalias alak, zömök köpözös legényke vöröses bajuszsal s mint aradi könyvvezető — csak németül beszél.

— **Egy örült, aki salátát ehetnék.** Ezen a héten a harmadik örültet vitték be az éjjel a kórház megfigyelő osztályába. Ez a harmadik áldozat, Nyilasi Gusztáv, 19 éves kereskedő-segéd, aki a Krebsz-féle vegyes-kereskedésben volt alkalmazva. Régebben mutatkoztak rajta az örület jelei, melyek az éjjel egész erővel kitörték. Az este még látszólag semmi baja nem volt, beszédes, vig hangulatban járt-kelt s a vacsoránál egyszerre össze-vissza kezdett diskurálni. Mikor a salátát az asztalra tették, Nyilasi Gusztáv föluggott, mind két kezével belemarkolt a salátába és elkezdte azt habosolni. Hasztalan csendesítették, később az örület egész erővel kitört rajta, tépte a ruháját, a szobában nekiment a társainak, míg végre ezek megkötözték és orvosért és rendőrségért küldtek. Ezalatt az örült folyton kapálódzott s kiáltozott, hogy adjanak neki salátát enni. dr. Reich orvos megérkezett 11 óra tájban s a belvárosi rendőrséggel a veszedelmes örültet a kórházba szállította. A szerencsétlen fia talember eleinte örült dühvel ellentállt s folyton salátát kért, az uton azonban lecsendesedett s csak a kórházban tört ki ismét úgy, hogy kényszerzubbonyt kellett ráadni.

— **Egy szép nevű leány.** Petőfi Teréznek hívják, olyan szép neve van, az arca is szép, de a becsülete nem illik egyikhez sem, mert azt bepizkolta. A szép nevű leány elszegődött az aratásra, s mikor kis batyuját vállára vetette, — bement a leányapjához, Szilasi Annához s egy aranygyűrűről szóló zálogjegyet adott át neki, hogy őrizze meg, míg visszatér. Azért tette zálogba a gyűrűjét — mondá, mert fél, hogy a marokverés alatt elkopik. Mig a szép nevű leány kint a vetések között gyűjtötte a kalászatokat, addig itthon kiderült, hogy az a gyűrű W. cipész leányáé. Hogy került tehát a szép nevű leányhoz? Lopta. S most, mikor hazajött a munkából, egyenesen bevitték a kórtérbe a szép nevű leányt.

— **Katonai lóvásárok a szomszédban.** Szentesen H.-M.-Vásárhelyen az idén katonai lóvásárok tartatnak a honvédelmi miniszter rendelkezéséből. Az értesítés szerint Szentesen f. évi október 4-én, H.-M. Vásárhelyen pedig október 9-én fog a lóvásár végbemenni. A miniszter körrendeletében tudatja azt is, hogy a tenyésztők teljes bizalommal vezessék elő

katonai czélokra lovaikat, mert az a fő-cél, hogy egyenesen a lótenyésztőktől minden közvetítés nélkül vétessenek meg a lovak. Inkább a tulajdonos nyerjen, mint a közvetítő. Megvétetnek 4, egész 7 éves és legalább 158 cm. (15 markos) magas lovak, amelyekért az árak nyomban lefiztetnek.

— **Üstfoltozó szegedi cigány Párisban.** A szegedi cigánysorról elveszett néhány esztendővel a Lakatos Józsi, a drótozó-foltozó szegény cigány. Tepszit, üstöt, tüzkaparót csinált s egész nap ott kalapácsolt az udvaron a földbe épített állónél. Egyszerre eltűnt a Lakatos Józsi az álló mellől. Nem az országuttra ment vissza, ahol született, szellős sátor alatt, hanem ment, mendegélt az üstfoltozó cigány, míg el nem jutott — Párisba. El kell hinni, hogy az üstfoltozó dade ott mászkál a párisi boulevardon. Hiszen a cs. k. követ ad róla hírt haza. Na, lesz is öröm a felső-részi cigánysoron. Meg van a dade, párisi madamok üstjeit foltozza. A dadának ugy látszik, tetszik is a párisi élet. Eszeágában sincs haza jönni a purdékhoz. Hanem utóbb megszorult. Persze utlevél nélkül tette át lakását a szegedi város-végből Párisba. Az utlevélért szoritották meg. A cigány Párisban is cigány. Kivágta magát. „Alázatos kenyergést” intézett a „nemzefes követ urhoz”, aki most a budapesti és a szegedi hatóság útján külföldi utlevelet kér a szegedi üstfoltozó cigány részére.

— **Csiga-vasut.** Ez a nem egészen új elnevezés méltán ráillik a szegedi köz-uti lóvasútra. Mint egy hozzánk érkezett panasz mondja, az Európa-szállótól az alföldi vasútig háromnegyed óráig tart a lóvasuton eljutni, mert a csengő-bongó kocsik lépten-nyomon pihenőt tartanak. Saját érdekében volna a részvénytársaságnak, hogy ezen a csigalassu járison segítsen, mert a közönség így sohase fogja a lóvasuti kocsikat tömegesebben igénybe venni.

Törvényszéki csarnok.

Az első vér.

(Párbaj-ügy a törvényszék előtt.)

Párbajozókat ítélte el tegnap a szegedi törvényszék. Szinte passzióval cselekedte meg ezt.

Makóiak a hősök, két heves véri ifju. Nem azok közül valók, kik véredet vesznek, ha a — tyukszemökre hágsz. De-hogy!

Komoly, férfias dolog az ő párbajuk oka.

S miért szomjuhoztak egymás vére-re ők?

Uram fia, hát hiszen el lehet ezt találni. A párbajok manapság hol tartanak ki?

A korcsmában. Hogy, miképpen, nem tartozik reánk: megsértették egymást a korcsmában. A lovagiasság §-ai elkezdtek véreért kiabálni:

— Vért! Vért!

Minden a vére szomjuhozó §-ok szerint ment. Komoly arcu segédek tárgyaltak titokban, a §-oknak megfelelően. Nehogy a rendőrség megakadályozza a véresapolást.

A sértett ifjak engesztelhetetlenek voltak. Békülni? Nem, míg vér nem folyik valamelyikök testéből. A korcsmai hecczet csak vér felejteti.

S megállapodtak a komoly arcu segédek:

— Kardra, a harczképtelenségig.

S szembe álltak: Dedinszki Béla és Hervay István urak. Beretva-éles kard villogott a kezükben, harag (?) a szemökben, derékig neketközdve, hogy a metélés könnyebb legyen. A selyemkötést feltették a jobb kéz erére s a segédek innen-onnan proforma békeltetni akartak. Na az kellene még. Most, mikor csak egyet, egy kis „cert”-t kell vágni s kicsurran a lovagok engesztelő vér áldozata . . .

Megadatik a jel és összecsapnak. Viaskodnak, ugranak előre, hátra, villog a kard s itt is ott is felszisszesznek ők. Itt is, ott is vér hull a karokból:

— Az első vér! kiáltanak a segédek, közbelépnek s addig argumentálnak, míg a felek megszelidülve megelégszenek az-al a néhány csepp vérről.

S azért a néhány csepp véreért most a szegedi birák elítélték a makói gentlemaneket.

Simán, gyorsan folyt a tárgyalás. A vádlottak, gentlemanekhez illően nem igyekeztek enyhíteni a dolgukat. Beismertek mindent.

Rác z biró volt az elnök, Serbán és Onitiu a szavazó-birák, Kövessy ügyész a közzvádló.

Volt nagy hallgatóság Makóról.

A vádlottak, akik különben mióta egymás véreért megcsapolták a legbensőbb barátok, nem gördítettek egy szó ellentmondással se akadályt a tárgyalás elé.

Még védőügyvédjük sem volt. Pedig egy ambiciózus fiskális milyen hatásos szónoklatot tarthatott volna itt a — lovagiasságról.

Egy félóra alatt lefolyt a végtárgyalás s a törvényszék ítélte:

Dedinszky Bélát és Hervay Istvánt egy-egy havi államfogházra ítélte.

A közzvádló megnyugodott, hanem jáz elítéltek sokalták az egy hónapot s fő-lebbezték.

Tanügy.

A beiratások.

III.

A nőipariskola.

A szegedi nőipariskola által fenntartott nőipariskola rendes tanfolyama szeptember elején megnyitattik. Ezen tanfolyam célja fiatalabb, de 12 évet meghaladó leány növendékeket két év alatt a nőipar összes ágaiban kiképezni s a gyakorlati tanításon túl a rajzolásban és a közeletben legszükségesebb elméleti ismeretekben is megfelelő képzetést nyújtani.

A két éves tanfolyam tantárgyai.

I. Női kézimunkák: Kézi kötés, horgolás, hálózás, csomózás, keresztöltés, suprikálás, keretmunka, tűll-áthuzás, recze guipure, point lace munka, lenge munka (frivolité), fehérnemű kézi varrás és gépvarrás, foltozás, kézi himzés, (fehérhimzés, gyöngy- és ganília-himzés, színes-, arany- és ezüst-himzés, renaissance-, mór-, velencei, aranyfiligran- és kis virágok himzése), felsőruha varrás kézzel és gépen, pipermunkák (gallérok, kézelők, csokrok készítése, ruhák, kalapok díszítése stb.) piperecikkek mosása és vasalása, gépkötés, fehérnemű- és felsőruha-szabás.

II. Szabadkézi rajz, mértan és mértani rajz, fogalmazás, földrajz és történelem, anyag- és áru-isme, számtan és könyvvitel.

Az iskola Kemény Nándorné úrnő igazgatása és két újonnan megválasztott kitűnő képzettségű tanítónő vezetése alatt áll.

A nőipariskola tanítónői:

Koszteleczky Józsa k. a., okleveles nőiparitanítónő (kiképzettségét nyerte Budapesten, az angol kisasszonyok tanítóképzőjében.)

Fűzy Katinka k. a., okleveles nőiparitanítónő (kiképzettségét nyerte Kolozsvárt, az állami tanítóképzőben.)

A nőipariskolának két évi rendes tanfolyamán kívül már a múlt tanévben megnyitott fél-éves és negyedéves tanszakokra terjedő rendkívüli tanfolyamai is a t. közönség rendelkezésére állnak. E tanfolyamokban 14-ik évüket betöltött leányok és bármely korú nők a különféle női kézi munkákban oktatást nyerhetnek.

A fölvetel föltételei és tandíjak:

A nőipariskola két éves tanfolyamába az elemi iskolát bevégeztet, vagy oly 12 évi életkort betöltött leány növendékek vétetnek föl, akik legalább is folyékonyan olvasni, olvashatóan írni tudnak és az egész számmal a négy alapműveletet teljesen értik.

A továbbképző munka-tanfolyamba való föl-vételnél elméleti előképzettség igazolása nem szükséges. Ezen tanfolyamokban azonban csak az vehető föl, aki legalább 14-dik évét betöltötte és eléggé fejlett testalkattal bír.

Az intézetbe belépő növendék egyszer s mindenkorra 2 forint beiratási díjat tartozik fizetni.

A tandíj a két éves tanfolyamba havonként 2 forint. Ennek fizetése időközben történt kilepés esetén is 5 hónapra kötelező.

A továbbképző szaktanfolyamokba belépők havonként 4 forint tandíjat fizetnek. A fizetési kötelezettség a belépéstől számítandó félévre kiterjed. A háromhavi vegyes munka-tanfolyamra belépők havonként 5 forint, tehát a három havi tanfolyam egész tartamára kötelezőleg 15 forintot fizetnek.

A tandíjak havonként előre fizetendők az iskola igazgatóságánál. A hónap közepén vagy végén belépők a tandíjat egész hóra megfizetni tartoznak.

A két éves tanfolyam tanulói, ha a tanfolyam befejezése után is a továbbképző tanfolyamokban bent maradni kívánnak, 4 forint helyett 2 forintot fizetnek havonként.

A választmány határozatából az ipariskolába a jelen tanévtől kezdve a lehetőség szerint számokban foglalt felvételt nyújtó növendékek a tandíj elengedése mellett.

Az iskola Tisza-Lajos körüti helyisége kibővített, amennyiben a rendőri lakotya kitélepítésével az egész épület a nőipariskola céljaira rendeztetik be s egyik tanító az iskola épületében fog lakni.

A nőipariskolában a tanév elején a gépkötés tanítása megkezdetik.

A folyó tanév alatt fog berendeztetni a szmyrna-szőnyeg-szövészet tanítása is.

Beiratások augusztus 27-ikétől naponta délután 8—12-ig és délután 2—5 óráig eszközöltetnek. Fölvételre jelentkezhetni a nőipariskola helyiségekben, továbbá Kemény Nándorné igazgató úrnő lakásán.

IV.

A reform. község iskolája.

Az evang. ref. egyház iskolájában az 1887/88. iskolai évre beiratások aug. 29-től szept. 5-ig a lelkesi hivatalban délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig történnek. Az iskola II., III. és IV-ik elmi osztályába csak fiú növendékek vétetnek föl. A 2 fnt beiratási díj két részletben: — a beiratáskor 20 kr. „iskolai tanszeralap” pótlékkal együtt és a tanév második felének kezdetén fizetendő.

A ref. egyház iskolásképe egyúttal felszólítja mindazon iparosokat, kiknek ev. ref. vallásu tanonczaik vannak, hogy azokat a később nyilván-

nosságra hozandó időben hitoktatásra annyival inkább pontosan eljárassák, mert ellenkező esetben tanonczaik részére nem fog adni hittani jegy.

V.

A tanító képezde.

A szegedi kir. kath. fitanító-középintézetben (alsóváros, apáca-utca 15 sz. a.) az 1887/8 tanévre szóló beiratások f. aug. hó 31-én veszik kezdetüket s tartanak szept. 3-ig. A jelentkezők életkorukat keresztlevéllel, testi épségüket pedig orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

N y i l t t é r.

Ne hagyjuk magunkat rászedetni.

Az utóbbi időben a község köréből gyakran panaszokotadik már, hogy Brandt R. gyógyszerész valódi svájci labdaccai helyett, utánzatokat, még pedig igen gyalon utáuzott labdacsokat, próbálnak elárulítani. Minden ily egyes esetről szives tudósítást kér Brandt R. gyógyszerész ur Zúrichben, hogy ennek megfelelő nyilvánossá tételével, a község érdekeit további megkárosítástól megvédhesse. Ez alkalommal arra is figyelmeztetjük a községet, hogy a valódi svájci labdacsok soha sem árusítatnak boríték nélkül, hanem egyesegyedül kis bádogszerkeztben, melyeken védőjeggyel egy f-hér kereszt vörösmezőben s Brandt R. névalírása látható.

B U T O R

legjobb állapotban, két vagy három szobára való,

eladandó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Egy öt év óta fennálló

gyári üzlet,

mely 4000 fnt évi hasznot kimutat, szabadkézből, jutányos ár mellett, nagyobb vállalat miatt

eladandó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Ma péntek, augusztus 26-án
a Próféta
diszes udvarkertjében
halpapríkás
lesz, mely alkalommal
Erdélyi Náci
személyes vezetése alatt
a szegedi első zenekar
játszik.

Főszerkesztő: ENYEDI LUKÁCS.

Felelősszerkesztő: KULINYI ZSIGMOND.

A Szegedet érintő vasutak és gőzhajók menetrendje.

Osztrák-magyar államvasut.

Bécs—Vercziórova.

Bécsből indul 9 óra d. e. (sz. v.), 8 óra 30 percz regge (exp. v.), 10 óra este (sz. v.)
Budapestre érk. 6 óra 4 percz este (sz. v.), 1 óra 36 percz d. u. (exp. v.), 6 óra 38 percz reggel (sz. v.)
Budapestről ind. 7 óra este (sz. v.), 1 óra 30 percz d. u. (exp. v.), 7 óra 40 percz reggel (sz. v.)
Czeglédre érk. 9 óra 21 percz este (sz. v.), 3 óra 4 percz d. u. (exp. v.), 9 óra 38 percz d. e. (sz. v.)
Czeglédről ind. 9 óra 36 percz este (sz. v.), 3 óra 10 percz d. u. (exp. v.), 9 óra 48 percz d. e. (sz. v.)
Szegedre érk. 12 óra 58 percz éjjel (sz. v.), 5 óra 7 percz este (exp. v.), 12 óra 47 percz déiben (sz. v.)
Szegedről ind. 1 óra 23 percz éjjel (sz. v.), 5 óra 12 percz este (exp. v.), 1 óra 10 percz d. u. (sz. v.)
Temesvárra érk. 4 óra 55 percz reggel (sz. v.), 7 óra 10 p. este (exp. v.), 4 óra 15 p. d. u. (sz. v.)
Temesvárról ind. 5 óra 45 percz reggel (sz. v.),* 7 óra 20 p. este (exp. v.)** Személyvonat nem megy tovább.

Ezen vonatokon kívül még a keleti express-vonat minden kedden és szombaton — Bécs—Orsova irányában — közlekedik. Ezen vonatra csakis 1-ső osztályu kocsik vannak forgalomban. Szegedre érkezik 7 óra 38 perczkor reggel, indul 7 óra 41 perczkor reggel.

* Személyvonat érke. ik Vercziórovára 2 óra 9 perczkor délután.
** Express-vonat érkezik Vercziórovára 12 óra 1 perczkor éjjel.

Vercziórova—Bécs.

Vercziórováról indul 2 ó. 26 percz d. u. (sz. v.), 3 ó. 52 p. reggel (exp. v.)
Temesvárra érkezik 9 óra 8 percz este (sz. v.), 8 óra 39 p. reggel (exp. v.)
Temesvárról indul 10 óra este (sz. v.) 8 óra 47 p. reggel (exp. v.), 11 ó. d. e. (sz. v.)
Szegedre érk. 1 óra 22 p. éjjel (sz. v.), 10 óra 43 p. d. e. (exp. v.), 2 óra 13 p. d. u. (sz. v.)
Szegedről ind. 1 óra 40 p. éjjel (sz. v.), 10 óra 49 p. d. e. (exp. v.), 2 óra 35 p. d. u. (sz. v.)
Czeglédre érk. 4 óra 56 p. regg. (sz. v.), 12 óra 51 p. d. u. (exp. v.), 5 óra 51 p. d. u. (sz. v.)
Czeglédről ind. 5 óra 8 p. regg. (sz. v.), 12 óra 56 p. d. u. (exp. v.), 6 óra 8 p. d. u. (sz. v.)
Budapestre érk. 7 óra 20 p. regg. (sz. v.), 2 óra 10 p. d. u. (exp. v.), 8 óra 8 p. este (sz. v.)
Budapestről ind. 9 óra 25. p. d. e. (sz. v.), 2 óra 30 p. d. u. (exp. v.), 9 óra este (sz. v.)
Bécsbe érkezik 6 óra 15 p. este. (sz. v.), 6 óra 56 p. este (exp. v.), 5 óra 40 p. reggel (sz. v.)

Ezen vonatokon kívül még a keleti express-vonat minden hétfőn és csütörtökön — Orsova—Bécs irányában — közlekedik. Ezen vonatra csakis 1-ső osztályu kocsik vannak forgalomban. Szegedre érkezik 6 óra 52 perczkor reggel, indul 6 óra 58 perczkor reggel.

Omnibusz-vonatok.

Budapest—Szeged. Szeged—Budapest.
Bpestől ind. 12 ó. déiben. Szegedről indul 5,10 regg.
Kistelekről ind. 5.58 d. u. Szatymazra érk. 5.50 regg.
Szatymazról ind. 6.27 d. u. Kistelekre érk. 6.19. regg.
Szegedre érk. 7.07 este. Budapestre érk. 12.20 d. u.

Szeged—Temesvár.

Szegedről indul 3 ó. d. u. Valkányra érk. 4.07 d. u.
N.-Kikindára érk. 4.47 d. u.
Temesvárra érk. 6.44 este.

Temesvár—Szeged.

Temesvárról ind. 6 ó. regg. N.-Kikindáról nd. 7.59 regg.
Valkányról ind. 8.41 regg.
Szegedre érk. 9.48 d. e.

Magy. kir. államvasutak.

Nagyvárad—Szeged.

Nagyváradról indul 9.26 d. e., 7.16 este.
Gyuláról indul 1.11 d. u., 10.24 este.
Csabáról indul 2.47 d. u., 3.53 éjj.
H.-M.-Vásárhelyről indul 7.10 este, 6.51 regg.
Szegedre érkezik 8.26 este, 7.50 regg.

Szeged—Nagyvárad.

Szegedről indul 7.51 regg., 5.— d. u., csak Csabáig.
H.-M.-Vásárhelyről indul 9.34 reggel, 6.41 d. u.
Csabára érkezik 1.35 d. u., 10.11 éjjel.
Csabáról indul 2.42 d. u., 4.03 éjjel.
Nagyváradra érkezik 6.50 este, 8.56 regg.

Szabadka—Szeged.

Szabadkáról ind. 5.35 regg., 2.35 d. u., 6.30 este.
Palicsról ind. 5.56 regg., 2.55 d. u., 6.49 este.
Szegedre érk. 7.16 regg., 4.13 d. u., 8.06 este.

Szeged—Szabadka.

Szegedről ind. 8.— reggel, 11.44 d. e., 8.50 este.
Palicsról ind. 9.16 reggel, 10.02 d. e., 10.17 este.
Szabadkára érk. 9.34 reggel, 1.30 d. e., 10.36 este.

Arad-osanádi vasat.

Szeged felé.

Aradról indul 4.38 reggel, 2.56 d. u.
Mezőhegyesről indul 6.36 reggel, 5.27 d. u.
Nagyakról indul 7.14 reggel, 6.13 este.
Makórol ind. 8.02 d. e., 7.10 este.
Kis-Zomborrol ind. 8.20 d. e., 7.29 este.
Szegregről ind. 8.58 d. e., 8.21 este.
Szegedre érkezik 9.10 d. e., 8.42 este.

Arad felé.

Szegedről indul 3.27 reggel, 2.15 d. u.
Szegregről ind. 3.41 reggel, 2.37 d. u.
Kis-Zomborrol ind. 4.22 reggel, 3.22 d. u.
Makórol ind. 4.49 reggel, 3.54 d. u.
Nagyakról ind. 5.29 reggel, 3.54 d. u.
Mezőhegyesről ind. 6.27 reggel, 4.44 d. u.
Aradra érkezik 8.15 d. e., 7.50 este.

Gőzhajózás a Tiszán.

Szegedről Zimonyba: vasárnap, csütörtökön és kedden reggel 5 órakor.
Szegedről Titebe: vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken reggel 5 órakor.
Zimonyból Szegedre: kedden, csütörtökön és vasárnap este 8 órakor.
Titeből Szegedre: kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap éjjel előtt nem.
Török-Becséről Szegedre: hétfőn, szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap reggel 5 órakor.
Szegedről Szolnokra: vasárnap és szerdán reggel 5 órakor.

17311/1887. sz.

Hirdetmény.

Szeged szab. kir. város 1888. évi közkölttség előirányzata tanácsilag letárgyaltván, az 1886. évi XXII. t. cz. 125. §-a értelmében a közgyűlési tárgyalást megelőzőleg a városi számvevői hivatalban mai naptól kezdve 15 napig **közzemlére** kitétetett.

Miről a város adózó polgárai oly hozzáadással értesítetnek, hogy az előirányzatra nézve netán fölmerülő észrevételek az ez érdemben megtartandó közgyűlés határnapja előtt 5 nappal a városi tanácshoz adandók be.

Szegeden, 1887. augusztus 25-én tartott tanácsülésből.

Szabados János,
h. polgármester.

József főherczeg keserü-forrás.

Ezen keserüviz, mely Szegeden már 30 év óta nagy hirben áll, az idén átadatott az általános forgalomnak. **Hivatalos vegytani elemzése** a m. kir. állami vegyikísérleti állomáson, Budapesten, 1886. decemberben ejtetett meg. **Dr. LIEBERMANN LEO** tanár ur bizonyítványa szerint **legnevezetesebb alkatrészek** 1 literben: kénsavas magnésia 12.88, kénsavas nátron 16.10, chlor natrium 2.10. Az egész összege 34.10. A József főherczeg keserü viz szelíd, biztos hashajtó szer, fájdalom nélkül tisztulást idéz elő, a gyomor működését nem zavarja és a bél nyakhártyáját nem támadja meg, azért hosszabb használatra igen alkalmas.

Kitűnő sikerrel alkalmazatik étvágytalanságnál, gyomor-huruttal járó székrekedésnél, máj-bajoknál, aranyérnél, általános elkövéredésnél, agyvérteülésnél, idült tüdő- és szívbántalmaknál.

A szegedi József főherczeg-forrás a következő orvosok és tanárok által melegen ajánltatik:

Szegeden: Dr. Kovács József, tisztii főorvos, Dr. Mann Jakab, babaképezdei igazgató, Dr. Faragó Ödön, a kir. ker. börtön s a törvényszéki fogházak orvosa, Dr. Steiner, cs. kir. ezredorvos, Dr. Zápory Nándor, a Duna-gőzhajózási-társulat orvosa. — **Budapesten:** Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, Dr. Schwimmer Ernő, egyetemi tanár, Dr. Stiller Berthold, egyetemi tanár, Dr. Tauffer Vilmos, egyetemi tanár, Dr. Löw Sámuel, a „Pester Medizinisch Chirurgischen Presse” szerkesztője.

Főraktár Budapesten ÉDESKUTY L. udvari szállítónál,

valamint kapható minden nagyobb fűszer- és ásványviz-kereskedésben. — **Kérdezősködések** a JÓZSEF FŐHERCZEG KESERÜ-FORRÁS SZÉTKÜLDÉSI IRODÁJÁHOZ SZEGEDRE intézendők

452

Országos központi tanszeraktár és gyár.

Lippert és Fáy

Üzlethelyiség: Budapest VIII. József-körút 53. Gyár: IV. Múzeum-körút 39.

Raktár és gyár mindennemű physikai, kémiai, természettudományi, mennyiségügyi, mérési és electrotechnikai

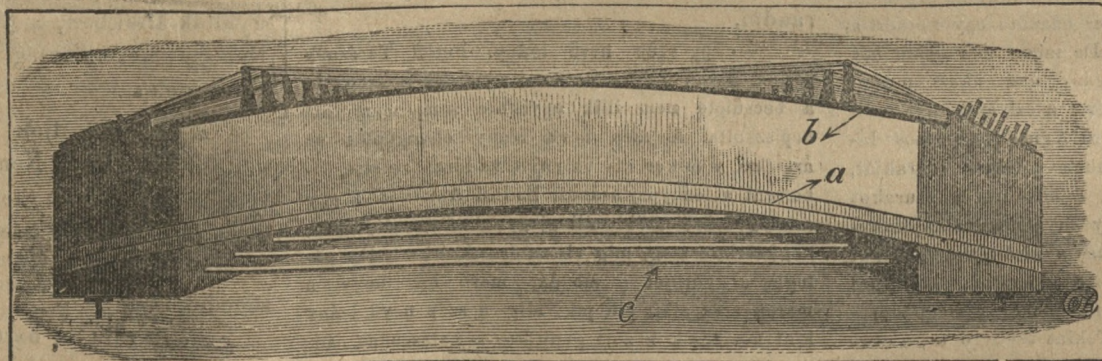
tanszerek és műszerekből

felsőbb nép-, polgári, keresk. iskolák, ipartanodák, reáliskolák, gymnásiumok és felsőbb tanintézetek számára.

Legdusabb raktár népközponti gyűjtemények és taneszközök népközponti és tanítóképezdek számára.

Ásvány-, növény-, rovar- és csigagyűjtemények a legújtanosabb árak mellett. Mechanikai és electro-technikai műintézetünk elvállal taneszközök javításra, valamint házi sürgönyök és telephon felállítását teljes jótállás mellett. Látszereseti műintézetünkben dus választékban kaphatók a legfinomabb szemüvegek és orrosipetők, olvasó- és nagyító-üvegek, görbesüveg, teleszkopok, stereoskopok, legfinomabb színházi és tábori látszerek, bűvés lámpák, sötét kamrák, fényképezeti készülékek, rajzeszközök, hőmérők, barométerek, földgömbök, térképek, folyadékmérők, szesz-, bor- és cukormérők, stb. stb.

Centrális-czimbalom.

Czentrális-czimbalom.

Legújabb találmány Ausztria-Magyarországban szabadalmazva. Azon előnnyel bír, hogy szekrénye és feneke a), valamint felsőlapja b) domború alakban van készítve, a cimbalom feneke alatt 5 vasrud c) van elhelyezve, melyek a szekrény két oldalát tartják össze és csavarok által, úgy mint a felső hurok feszítetők meg, miáltal ugy a szekrény, mint a fenék a repedéstől megóvatik, igen tartós hangot nyújt és így a centrális-czimbalom ugy a hangban, valamint a szerkeztben is minden eddig alkalmazásban volt cimbalomtól fölülmül. Legújtanosabb áron kapható a fentalálónál: **APPEL IGNÁCZ** hangszer-készítő Budapesten, Gróf Károlyi-utca 5. sz. és magyar-utca sarkán, 18. sz. — Prospectusok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

460